

نیاز به واردات یک میلیارد دلار پنبه

مزایایی داشته و دارند. نخست اینکه کشت، تولید و توسعه کارخانجات پنبه پاک‌کنی ما متناسب با صنایع ریسندگی کشور توسعه پیدا نکرده است. یعنی صنایع ریسندگی به مرور زمان از این دو بخش جلو افتاده و از ماشین‌ها و تکنولوژی جدیدی استفاده می‌کنند که نیاز آنها را به پنبه مرغوب‌تر، ظریف‌تر و با طول بیشتر افزایش داده است. این در حالی است که همزمان تولید و کارخانجات پنبه پاک‌کنی در کشور این توسعه را به دست نیاورده است. یعنی ما الیاف بهتری تولید نکردیم که به درد صنایع ریسندگی بخورد. بنابراین ۱۰ تا ۲۰ درصد صنعت ریسندگی ما نیاز به پنبه‌هایی داشت که با ماشین‌های جدیدش مطابقت داشته باشد.

لازم به توضیح است، پنبه محلول ما که از کارخانجات پنبه پاک‌کنی بیرون می‌آید، چیزی نبود که کارخانجات ریسندگی به آن نیاز داشتند. از این جهت کارخانجات ریسندگی برای ارائه نخ بهتر به پنبه‌های وارداتی نیاز داشتند؛ البته در این مورد تنها ماشین نقش ندارد و مواد اولیه هم تاثیرگذار است. مشکل دیگر این است که پنبه داخلی را با لفاف و سیم‌های دورش می‌فروشند. در واقع این لفاف و سیم‌ها در حدود ۳/۵ تا ۴ درصد وزن یک

معضل الیاف غریبه هر چند که طبق گفته کارشناسان مساله کمبود پنبه و لزوم واردات آن از جمله مشکلات اساسی صنعت نساجی محسوب نشده و بررسی عملکرد گول‌های نساجی در جهان نشان می‌دهد که کشورهای نظیر بنگلادش و ویتنام ۱۰۰ درصد پنبه مورد نیاز خود را وارد کرده و حتی چین و ترکیه نیز بخش قابل ملاحظه‌ای از پنبه خود را از طریق واردات تامین می‌کنند، اما در این رابطه **علیرضا حائری عضو هیات‌مدیره جامعه متخصصین نساجی ایران** در خصوص علت کاهش تولید پنبه و نیز تمایل به افزایش واردات پنبه از خارج از کشور توضیح داد: در ابتدای امر لازم است یک نکته را خاطر نشان کنم؛ اینکه من مصاحبه آقای کاویانی مدیرعامل صندوق پنبه را با خبرگزاری ایلنا خوانده و معتقدم که ایشان به واسطه سابقه و اشرافی که در این زمینه دارند، قطعا صحبت‌هایشان کاملا دقیق و درست است.

اما در رابطه با اینکه چرا صنایع ریسندگی ما اصرار داشتند که پنبه وارد شود، لازم به توضیح است، پنبه تولیدشده در ایران به نسبت پنبه وارداتی از ازبکستان یا هر جای دیگری تفاوت دارد. پنبه‌های وارداتی به چند علت به نسبت پنبه تولید داخل ما

سیدرضا فاطمی‌امین وزیر صنعت، معدن و تجارت ایران در حاشیه مراسم امضای تفاهمنامه وزارت صمت و بانک‌های عامل برای تامین مالی زنجیره‌ای به خبرنگاران گفت: در حال حاضر کمبود پنبه در کشور وجود دارد که باید واردات آن تسهیل شود.

همچنین در حوزه مواد اولیه پتروشیمی مورد نیاز نساجی نیز کمبود وجود دارد که در حال مذاکره با شرکت‌های پتروشیمی برای واردات این مواد هستیم.

به گزارش جهان صنعت، این صحبت‌ها در حالی مطرح شده که محمدحسین کاویانی مدیرعامل صندوق پنبه نیز اعلام کرده است به واسطه اعطای مجوز واردات در دهه ۱۳۸۰، میزان تولید پنبه در کشور کاهش یافته و در حالی که امروز سالانه نیاز به ۱۵۰ هزار تن پنبه داریم، تنها ۵۳ هزار تن آن در کشور تولید می‌شود.

وی همچنین تصریح کرد که در استان مازندران ۵۰ هزار هکتار پنبه کاری وجود داشته که اکنون به واسطه سوق یافتن کشاورزان به سمت کشت‌های جایگزین به خصوص برنج، تنها هزار هکتار اراضی مربوط به پنبه کاری باقی مانده است.

عدل پنبه را شامل می‌شود. این در حالی است که در تمام دنیا پنبه خالص فروخته می‌شود و وزن لفاف و سیم را کم کرده و پنبه را تحویل می‌دهد. یعنی اگر پنبه امروز در کشور ما کیلویی ۵۰ هزار تومان است، شما این مبلغ را به همراه سیم‌ها و لفاف دور عدل پرداخت می‌کنید. به غیر از این مساله، مشکل اساسی این است که از آنجا که لفاف عدل پنبه از الیاف نازک پلی‌پروپیلن تشکیل شده، این الیاف نازک بعضاً از یکدیگر جدا شده و همراه با پنبه وارد خط ریسندگی شده و تبدیل به نخ می‌شوند.

یعنی ممکن است ۱۰ متر از این مواد به همراه پنبه ریسیده شده و وقتی آن را تبدیل به پارچه می‌کنید، از آنجا که این الیاف رنگ نمی‌گیرند، به یکباره مشاهده می‌کنید که یک خط سفید در میان متقال پارچه وجود دارد. در نساجی به این الیاف، الیاف غریبه می‌گویند که باعث می‌شود تمامی زحمت شما هدر برود و پارچه‌ای که تولید کرده‌اید به عنوان پارچه باطله یا درجه دو محسوب شود. حال اینکه در پنبه خارجی از آنجا که جنس لفاف هم از پنبه است، شما با الیاف غریبه مواجه نیستید. در نتیجه از آنجا که کارخانجات پنبه پاک‌کنی ما قدیمی هستند و نمی‌توانند ضایعات گیاهی را کاملاً از پنبه بگیرند، پنبه‌ای که وارد کارخانجات ریسندگی می‌شود چیزی بین چهار تا پنج درصد ضایعات گیاهی دارد. ضایعاتی که باید قبل از رفتن پنبه به خط تولید گرفته شود، زیرا در غیر این صورت، نخ با کیفیت تولید نمی‌شود.

راهکار افزایش تولید بالا بردن سطح زیر کشت نیست

حائری در ادامه با بیان اینکه طبق آمار و اطلاعات موجود تنها نیمی از پنبه مورد نیاز در کشور تولید شده و مابقی نیاز به واردات دارند، در خصوص کاهش زمین‌های زیر کشت پنبه نیز توضیح داد: پس از انقلاب زمین‌های کشت پنبه کوچک شد و امروز متوسط زمینی که در دست یک کشاورز پنبه‌کار است سه هکتار بوده که فرآیند کاشت،

داشت و برداشت آن به صورت دستی انجام می‌شود. حال اگر قرار باشد پنبه مرغوب با ضایعات کمتر گیاهی تولید کنیم، لازم است این فرآیند به صورت مکانیزه صورت بگیرد.

این امر نیاز به ماشین‌آلات گران‌قیمتی دارد که در زمین‌های سه و چهار هکتاری امکان‌پذیر نیست و باید در قالب کشت و صنعت‌های عظیم ۴۰ تا ۵۰ هکتاری انجام شود.

به همین دلیل است که طبیعتاً از آنجا که هزینه‌ها افزایش می‌یابد، کشت پنبه نیز برای کشاورز صرفه اقتصادی ندارد. در همین رابطه لازم است تاکید کنم که راه‌حل افزایش تولید پنبه، تنها بالا بردن سطح زیر کشت نیست، بلکه باید عملکرد در واحد هکتار را افزایش دهیم. یعنی باید در یک هکتار حجم و وزن بیشتری از پنبه برداشت شود.

در واقع این وظیفه وزارت جهاد کشاورزی است که باید با بذل اصلاح شده، شیوه‌های نوین کشاورزی و نیز مکانیزه کردن مراحل کاشت، داشت و برداشت باعث افزایش عملکرد و بهره‌وری شود. به عنوان مثال توزیع بذلهای اصلاح شده میان کشاورزان یکی از عوامل مهم است؛ چرا که این بذرها اصلاح نژاد شده‌اند، محصول باکیفیت‌تری داده و عملکرد در واحد سطح را نیز ارتقاء می‌دهند.

تا چهار سال آینده نیز به واردات ۳۰۰ هزار تن پنبه نیاز داریم

این عضو هیات‌مدیره جامعه متخصصین نساجی ایران همچنین در ادامه می‌گوید: در سال ۱۴۰۴ پیش‌بینی و هدف‌گذاری دولت بر تولید سالیانه ۵۰۰ هزار تن نخ در سیستم پنبه‌ای است. یعنی برنامه توسعه ریسندگی الیاف کوتاه که پنبه نیز جزو آن است در این پیش‌بینی قرار دارد. این در حالی است که امروز ظرفیت نصب شده ما چیزی در حدود ۳۰۰ هزار تن است. برنامه این است که در این چهار سال ۲۰۰ هزار تن دیگر به ظرفیت صنعت و به ظرفیت این نخ‌ها اضافه شود که این موضوع نیازمند مواد اولیه است.

البته این ظرفیت ۵۰۰ هزار تنی به واسطه اینکه

الیاف پلی‌استری و ویسکوز را نیز شامل می‌شود به صورت ۱۰۰ درصد، پنبه‌ای نخواهد بود، اما اگر فرض کنیم ۵۰ درصد از این ۵۰۰ هزار تن الیاف پنبه باشد ما به چیزی در حدود ۳۰۰ هزار تن پنبه محلول در سال ۱۴۰۴ نیاز داریم.

در همین نقطه است که اگر کارخانجات ریسندگی ما پنبه نداشته باشند، یا باید این پنبه را از طریق واردات تامین کنیم و یا اینکه کارخانه ناچار خواهد بود با زیر ظرفیت کار کند.

به همین دلیل از آنجا که تولید امسال ما چیزی در حدود ۶۵ تا ۷۰ هزار تن بوده و تقریباً ۶۰ درصد پنبه مورد نیاز وارد می‌شود، در صورت عدم هماهنگی میان سیاست‌های وزارت صمت و وزارت جهاد کشاورزی و عدم بهبود عملکرد در واحد هکتار، ما در سال ۱۴۰۴ نیاز به واردات ۳۰۰ هزار تن پنبه داریم که با قیمت امروز در حدود ۱ میلیارد دلار هزینه در بر دارد.

واردات پنبه نیاز به تسهیل شرایط ندارد

حائری با بیان اینکه وزیر صمت نیز اخیر اعلام کرده است ما در کشور کمبود پنبه داریم، می‌افزاید: واردات پنبه امروز کار دشواری نیست که بخواهیم فرآیند آن را تسهیل کنیم.

تعرفه واردات پنبه امروز پنج درصد است که می‌توانیم از کشورهای تولیدکننده وارد کنیم. البته از آنجا که ازبکستان اکنون به واسطه توسعه صنایع ریسندگی خود پنبه صادر نمی‌کند، می‌توانیم از سایر کشورها نظیر ترکمنستان، هند و پاکستان این واردات را انجام دهیم.

در عین حال وزارت جهاد کشاورزی نیز برای نیاز چهار سال آینده صنایع ریسندگی ما باید پیش‌بینی‌های لازم را به عمل آورده و با دادن مشوق‌ها و یارانه‌های لازم، کشاورز را به منظور کشت پنبه تشویق کند.

در غیر این صورت با شرایط فعلی کشاورز رغبتی برای کشت پنبه نداشته و به واسطه زحمت کمتر به سمت کشت جایگزین می‌رود.